

Az e-kormányzás fogalmába rettentő sok mindent beleérthetünk, a szolgáltató közigazgatástól és a modern döntés-előkészítéstől kezdve egészen egyfajta kvázi politikai filozófiáig. Hazánk helyzete ambivalens: sokat teszünk érte, de egyelőre inkább nem emeltük a legfelső polcra a témát – írja a Napi Gazdaság.

Az e-kormányzás a mai idők egyik legdivatosabb hívószava. Olyan gondolat, amelyre a kormányzással foglalkozó szakemberek előszeretettel hivatkoznak, amikor jövőbe mutató megoldásokat kell kínálni. Természetesen a nemzetközi tudományos szakirodalom is rengeteget foglalkozik a kérdéssel. Kevesen vannak ugyanakkor, akik az e-kormányzásról mint a modern kor egyik kvázi politikai konstrukciójáról is beszélnek.

Victor Bekkersnek, a rotterdami Erasmus Egyetem közigazgatás-tudománnyal foglalkozó professzorának *Is There a Future for E-Government? Looking Beyond the Explanatory Emptiness of the E-Government Concept* című írása éppen ezért különleges. Állítása szerint ugyan rendkívül sokan foglalkoznak ezzel a területtel, de valójában még az sincs tisztázva, hogy tulajdonképpen mit is értünk e-kormányzáson. Álláspontja szerint az e-kormányzás – éppen mivel annyiféle leágazást gondolnak a részének – nem is definiálható pontosan, így inkább a komponenseire kell koncentrálni. Az e-kormányzással kapcsolatban a köztudatban egyelőre – a professzor szóhasználatával élve – a „mítoszok” uralkodnak. Ezek közül a legfontosabb a technológiai fejlődés mítosza, amely szerint az it-technológia révén mindenképpen javul a kormányzás minősége. Eszerint az e-kormányzás olyan integrált és holisztikus megközelítést jelent, amelyben az ésszerű információtervezés segítségével a szakpolitikusok és közigazgatási menedzserek képesek előre megtervezett és sztenderdizált módon használni a digitális eszközöket. A másik mítosz szerint az e-kormányzati lehetőségekkel megerősített állampolgár közszolgáltatási fogyasztóvá válik. Bár ezek a mítoszok sokakat megihlettek az elméleti gondolkodás során, érdemes azt is megvizsgálni, hogy a gyakorlatban milyen összetevői vannak ennek a kifejezésnek.

Bekkers szerint az e-kormányzásnak háromféle jelentése van. Először, egyfajta innováció, amely alkalmas az infokommunikációs technológia felhasználásával új eljárások, új szolgáltatások, új elgondolások létrehozására a kormányzat számára. Egyrészt egyes kormányzati célok könnyebben, jobban érhetőek el a digitális technológia által, másrészt olyan

célok is kitűzhetőek, amelyek korábban a technológiai fejlettség hiányában fel se merülhettek. Másodsor, az e-kormányzás a társadalompolitikán keresztül formálja az infokommunikációs technológia fejlődését, felhasználását és elterjedését. Harmadsor, az e-kormányzás olyan sajátos kormányzati berendezkedési forma, módszer, amely az állam és magánszektor közötti hatékonyabb, közvetlenebb kapcsolattartás fontosságát helyezi előtérbe. Némiképp továbbgondolva a professzor által leírtakat, ez tulajdonképpen egy sajátos kormányzati testtartást jelent, amely a kormányzat politikájának lényegévé teszi az e-kormányzást, illetve a szolgáltató, modern, állampolgári visszacsatolásokra építő működést teszi a kormányzati zászlóshajóvá. Ebbe persze olyan, nagyobb ívű közpolitikai lépések is beletartozhatnak, mint például a közigazgatási ügyintézés teljes elektronizálása, az elektronikus szavazás bevezetése vagy a különböző digitális konzultációs és közösségépítő csatornák használata.

Ezek az elgondolások együttesen adhatják az e-kormányzás lényegét. A legtöbb tekintetben Magyarország is járja az e-kormányzás útját, bár az is igaz, hogy a digitalizáció politikai konstrukcióként nem épült fel úgy, mint például Észtországban. Ennek ellenére inkább azt jelenthetjük ki meglehetősen bátorsággal, hogy a lakosság internethasználatának elterjedtségével és az e-adatokra épülő kormányzás irányába tett lépések tekintetében nincs szegyenkeznivalónk. A Központi Statisztikai Hivatal adatai alapján 2004 és 2014 között a magyarországi internethasználók aránya (azoké, akik átlagosan hetente legalább egyszer használják az eszközt) 21-ről 75 százalékra nőtt. Mindez az Európai Unióban – és az euró-zóna-tagállamokat külön vizsgálva is – ugyanebben az időszakban 36-ról szintén 75-re nőtt, ebben az összevetésben tehát nincs lemaradásunk. A most zajló kormányzati ciklusban pedig 200 milliárd forintot költünk a széles sávú internet használatához szükséges infrastruktúra kiépítésére.

A kormányzás során használt digitális technológiák elterjedésével kapcsolatban persze még mindig van pótolnivaló. Itt még mindig az a cél, hogy a kormányzati döntés-előkészítés és a közigazgatás megérkezzen a XXI. századba. Már nem papíralapon vezetjük az anyakönyveket, lassan már pontosan tudjuk, hogy egy adott napon mennyi a foglalkoztatottak száma és egyre több információnk van a szociális szolgáltatásokat igénybe vevőkről, de még mindig sok a teendő. Az adatgyűjtő kországban szenvedő állammal szemben természetesen mindenkiben él egy egészséges félelem, ahogy minden modern demokráciában kihívást jelent a megfelelő egyensúly megtalálása is. Nagyon nehéz pontosan kitapintani, hogy hol tart egy állam: ki kell-e terjesztenie az e-kormányzást elősegítő adatgyűjtő eszközöket, vagy már olyan indokolatlan túlcsoordulásnak vagyunk tanúi, amelynek mindenképpen gátat kell szabni. A magánvállalatoknál is ugyanez a dilemma, bár ott a túlcsoordulás ténye sokszor jóval egyértelműbb.

Az e-kormányzás tehát közigazgatási eszköz, döntés-előkészítési segítség, állampolgárbarát formátum és politikai konstrukció is lehet egyben. Jól látszik, hogy míg a magyar kormányzat az

előbbi célok erősítésére komoly erőforrásokat allokál, a legutóbbiban rejlő lehetőségeket egyelőre vonakodik kihasználni.